

Маріупольський
університет

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції

12 грудня 2025 року

Київ 2025

Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, 12 грудня 2025 р. / За заг. ред. к.е.н., доцента Марени Т.В. — Київ: МДУ, 2025. — 118 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь науковці, викладачі, фахівці-практики, здобувачі вищої освіти.

Основні напрями роботи конференції:

- Безпекова складова соціально-економічного розвитку країн світу;
- Розвиток інтеграційних процесів в умовах військово-політичного конфлікту;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн світу;
- Забезпечення конкурентоспроможності національних економік;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку;
- Особливості повоєнного відновлення економіки України.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. Обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. Розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

Список використаних джерел:

1. Білоус-Сергеева С.О. Біоекономіка та циркулярна економіка: синергія для забезпечення сталого розвитку. *Вісник Приазовського Державного Технічного Університету. Серія: Економічні науки*. 2024. № 1(39). С. 141–150. URL: [https://doi.org/10.31498/2225-6725.1\(39\).2024.319286](https://doi.org/10.31498/2225-6725.1(39).2024.319286) (дата звернення: 10.12.2025).
2. Горбатюк Л.М., Борисенко В.В. Зелена економіка як ключовий інструмент сталого розвитку. *Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграція науки та практики управління в умовах соціокультурних трансформацій»*. 2025. С. 570. URL: https://dSPACE.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11165/МАКЕТ_2025_МІНІСТЕРСТВО_ОСВІТИ_І_НАУКИ_УКРАЇНИ.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=570 (дата звернення: 10.12.2025).
3. Калініченко Л.Л., Медяник Ю.Г., Каверіна Ю.В. Циркулярна економіка як стратегічна основа національної політики сталого розвитку в Україні: рефлексія європейського досвіду. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. № 86. С. 87–96. URL: <https://doi.org/10.18664/btie.86.309961> (дата звернення: 10.12.2025).
4. Капранова Л.Г. Циркулярна економіка як стратегія розвитку економіки України у післявоєнний період. *Вісник Приазовського Державного Технічного Університету. Серія: Економічні науки*. 2024. № 1(39). С. 115–127. URL: [https://doi.org/10.31498/2225-6725.1\(39\).2024.314694](https://doi.org/10.31498/2225-6725.1(39).2024.314694) (дата звернення: 10.12.2025).
5. Тарасюк О.В. Теоретичні засади формування концепції сталого розвитку та її практична реалізація на сучасному етапі розвитку суспільства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. № 1(111). С. 51–63. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2025-1\(111\)-51-63](https://doi.org/10.26642/ema-2025-1(111)-51-63) (дата звернення: 10.12.2025).

БОЧЕВСЬКА М.С.,

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
ОП «Екологія та стале природокористування»,
Маріупольський державний університет

ПЕТРИК І.В.,

доктор філософії в галузі соціальних та поведінкових наук,
доцент кафедри раціонального природокористування
та охорони навколишнього середовища,
Маріупольський державний університет

**ВПЛИВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ЯКІСТЬ ПРИРОДНИХ ЕКОСИСТЕМ:
АНАЛІЗ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ**

Зміна клімату є одним із наймасштабніших екологічних процесів сучасності, що визначає темпи деградації природних екосистем і трансформує умови їх існування. Підвищення середньорічних температур, порушення режимів опадів, збільшення частоти екстремальних погодних явищ і постійне зростання антропогенного навантаження формують нову реальність, яка вимагає переосмислення механізмів охорони довкілля. У цьому контексті питання екологічної безпеки набуває особливої актуальності, адже стійкість природних екосистем безпосередньо визначає здатність суспільства протистояти кліматичним ризикам. Збереження екологічної рівноваги, раціональне управління природними ресурсами та впровадження превентивних природоохоронних заходів стають ключовими умовами формування безпечного довкілля, здатного адаптуватися до стрімких кліматичних змін. Дана проблематика є предметом дослідження великої кількості науковців [1-7]. Проаналізуємо

сучасні наукові підходи, що застосовуються для оцінювання впливу зміни клімату на якість природних екосистем та визначення можливостей їх адаптації.

На думку Ілюка Н., Костенко І. та Бідолах Д. В., глобальне потепління вже сьогодні проявляється у зміні структури та функціональності природних і антропогенно змінених ландшафтів, зокрема через підвищення температури, танення льодовиків, інтенсифікацію посух і повеней [3, с.78]. Саме ці процеси є ключовими тригерами деградації екосистем та зниження якості природних ресурсів.

Порушення гідрологічних циклів є однією з найпомітніших ознак зміни клімату. Сербов М., Заводній Т. та Маргітай Л. підкреслюють, що зміна сезонності стоку, зменшення літнього водозабезпечення, прискорення танення снігового покриву та збільшення частоти екстремальних опадів призводять до дисбалансу водних ресурсів. Зазначені зміни негативно позначаються на стані малих річок, озер і водно-болотних угідь, оскільки вони є найбільш чутливими до коливань температури й опадів. Крім того, підвищення температури води і збільшення тривалості періодів застою водних мас сприяють евтрофікації, дефіциту кисню й масовій загибелі водних організмів [5, с.357]. Таким чином, ефекти зміни клімату стають каталізатором процесів, які зменшують продуктивність та стійкість водних екосистем.

Думку авторів [5] доповнюють Рибалова О., Бригада О. та Ільїнський О., які наголошують, що антропогенні фактори – урбанізація, індустріалізація, сільськогосподарське навантаження, неправильне управління водними ресурсами – підсилюють негативний вплив кліматичних змін [4, с. 3-5]. Можна стверджувати, що зростання концентрації забруднювачів, активізація ерозійних процесів та деградація ґрунтів формують комплексну кризу природних екосистем. Погіршення якості води, зниження рівня ґрунтових вод і виснаження родючого шару ґрунтів є прямим наслідком поєднання зміни клімату та людської діяльності.

Ілюк Н., Костенко І. та Бідолах Д. у своїх роботах акцентують увагу на тому, що степові та лісові екосистеми України особливо чутливі до зміни температурного режиму. Дослідники підкреслюють, що зростання частоти посух і різкі температурні коливання призводять до втрати біорізноманіття, зміщення ареалів видів і поширення інвазивних організмів. Опустелювання південних територій, деградація карпатських лісів та зменшення площ природних луків є прямими наслідками зміни клімату, що взаємодіє з антропогенним перевантаженням природних систем [3, с.78]. Зазначені трансформації призводять не лише до порушення природних екологічних зв'язків, але й до економічних збитків через втрату продуктивності земель.

Зміна клімату і антропогенне навантаження формують новий тип ризиків для природних екосистем: руйнування ландшафтів, фрагментацію природних ареалів, втрату лісових масивів, збільшення частоти пожеж і деградацію заповідних територій. Підкреслено, що сучасні методи моніторингу, зокрема супутникові технології, дистанційне зондування та аналітика великих даних, дозволяють оперативніше оцінювати зміни екосистем, однак все ще недостатньо інтегровані у систему національного природоохоронного управління. Ефективне реагування на зміну клімату потребує комплексного підходу, який включає технологічні, правові та соціальні інструменти.

На думку Гончарука В., Парахненка В., Юровчика В., Сопова Д. та Сопової Н., сучасні кліматичні трансформації посилюють вже існуючі екологічні проблеми, зокрема забруднення повітря, деградацію ґрунтів, скорочення водних ресурсів та зменшення стійкості екосистем до зовнішніх впливів. Науковці підкреслюють, що екологічна безпека залежить від здатності держави застосовувати інноваційні інструменти моніторингу, удосконалювати законодавство та формувати ефективні механізми реагування на кліматичні загрози. Інтеграція сучасних методів оцінювання ризиків – ключ до побудови системи, здатної протидіяти довгостроковим наслідкам зміни клімату [1, с.46-47].

Узагальнення позицій науковців [1; 2; 3; 4; 5] дозволяє стверджувати, що зміна клімату впливає на природні екосистеми у трьох основних вимірах: кліматичному, екологічному та соціально-економічному. У кліматичному вимірі відбуваються зміни температури, вологості, гідрологічного режиму, що порушує адаптаційні можливості екосистем. У екологічному

вимірі це проявляється через втрату біорізноманіття, зміну природних угруповань, деградацію водних і ґрунтових ресурсів. Соціально-економічний вимір охоплює зменшення продуктивності природних систем, загрози здоров'ю населення та підвищення вартості природоохоронних заходів [2].

Отже, аналіз наведених досліджень дає підстави стверджувати, що зміна клімату є визначальним чинником трансформації природних екосистем і потребує системного, міждисциплінарного підходу до оцінки та управління її наслідками. Розгляд наукових підходів засвідчує, що поєднання ґрунтового аналізу, інноваційних технологій та ефективної екологічної політики здатне забезпечити відновлення природних систем і зменшення негативного впливу кліматичних процесів. Таким чином, інтеграція різних підходів є ключовою умовою формування екологічно стійкого й безпечного середовища, здатного адаптуватися до нових глобальних викликів.

Список використаних джерел:

1. Гончарук В. В., Парахненко В. Г., Юровчик В. Г., Сопов Д. С., Сопова Н. В. Управління екологічною безпекою України: виклики сьогодення на наслідки антропогенних змін ландшафтів. *Екологічні науки*. 2025. № 1(58). С. 44-48.
2. Гурська О. В., Старух А. Ю., Сичов О. А., Кочубей В. В., Копитчак Д. І. Вплив глобального потепління на екосистеми України. *Scientific Achievements of Contemporary Society: матеріали міжнародної конференції*, 1-3 травня 2025 р. С. 17–22. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/SCIENTIFIC-ACHIEVEMENTS-OF-CONTEMPORARY-SOCIETY-1-3-may-2025.pdf#page=17> (дата звернення: 10.12.2025).
3. Ілюк Н., Костенко І., Бідолах Д. Вплив антропогенної діяльності на природні ресурси: пошук стійких моделей розвитку. *Biota. Human. Technology*. 2024. № 2. С. 77-88. URL: <https://doi.org/10.58407/bht.2.24.7> (дата звернення: 10.12.2025).
4. Рибалова О. В., Бригада О. В., Ільїнський О. В. Вплив кліматичних змін на системи водопостачання. *Geography. Global learning problems: causes, solutions and theories*. 2024. С. 1-8. URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua> (дата звернення: 10.12.2025).
5. Сербов М. Г., Заводній Т. В., Маргітай Л. Г. Вплив змін клімату на водні екосистеми України та адаптаційні стратегії їхнього збереження. *Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки*. 2025. № 143, частина 2. С. 355-363.
6. Mitiushkina K. Environmental security in the national security system: Ukraine [3.1] / K. Mitiushkina, O. Pasternak, V. Ivanova, I. Petryk // Transformations, challenges and security : collective monograph / ed. Ž. Simanavičienė ; Mykolas Romeris University. – Vilnius, 2024. – С. 184–210.
7. Екологічна безпека в умовах сталого розвитку: кол. монографія / Х. С. Мітюшкіна, О. М. Пастернак, В. В. Іванова, І. В. Петрик та ін.; за заг. ред. Х. С. Мітюшкіної. – Київ : МДУ, 2024. – 206 с.

БУЛАВИНЕЦЬ О.В.,

кандидат економічних наук,

докторант кафедри фінансів імені С. І. Юрія,

Західноукраїнський національний університет

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РІВНОСТІ МОЖЛИВОСТЕЙ

Сучасне суспільство перебуває на етапі активної трансформації соціальної інфраструктури під впливом цифрових технологій. Діджиталізація соціальних послуг стала не лише технологічним трендом, а й ключовим інструментом забезпечення рівності можливостей для всіх верств населення. Впровадження електронних платформ, мобільних додатків та